OLIM USMONOV

O‘ZBEK ADABIYOTI TARIXI

(G'ULOM ZAFARIYNING HAYOT VA IJOD YO'LI)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

OLIM USMONOV

O'ZBEK ADABIYOTI TARIXI

(G'ULOM ZAFARIYNING HAYOT VA IJOD YO'LI)

Uslubiy qo'llanma

Muharrir nashriyoti

Toshkent-2021

UO‘K 821.512.133.09
KBK 83.3(5O‘zb)
U 73

Usmonov, Olim.
O‘zbek adabiyoti tarixi: G‘ulom Zafariyning hayot va ijod yo‘li [Matn]: uslubiy qo‘llanma / O.Usmonov – Toshkent: Muharrir nashriyoti, 2021. – 112 b.

ISBN 978-9943-7407-8-5

Ushbu uslubiy qo‘llanma G‘ulom Zafariyning hayot va ijod yo‘li, uning shoir, dramaturg va folklorshunos olim sifatidagi faoliyatini o‘rganishga bag‘ishlangan. Qo‘llanmada G‘ulom Zafariy hayoti va ijodi misolida o‘tgan asrning 20-30-yillarida o‘lkamizda kechgan ilmiy-adabiy, ijtimoiy-siyosiy masalalar yuzasidan bahs yuritiladi.

UO‘K 821.512.133.09
KBK 83.3(5O‘zb)

Mas’ul muharrir:
Bahodir KARIMOV,
filologiya fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:
Abdulla ULUG‘OV,
filologiya fanlari nomzodi

Olim OLTINBEK,
filologiya fanlari nomzodi

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Kengashining 2021-yil 25- iyundagi yig‘ilishida 11-bayonnoma bilan nashrga tavsiya qilingan.

ISBN 978-9943-7407-8-5

© O.Usmonov.
© “Muharrir nashriyoti”,
Toshkent, 2021 y.

KIRISH

Mamlakatimiz mustaqillikni qo‘lga kiritgan dastlabki yillardan boshlab xalqimizning madaniy merosini, jumladan, adabiyotini ham qayta ko‘zdan kechirish, haqqoniy mezonlarda baholash ehtiyoji tug‘ilgan edi. Hali mustabid tuzum to‘la mag‘lub bo‘lmasidanoq Fitrat, Cho‘lpon, Abdulla Qodiriy, Usmon Nosir kabi shoir va adiblar ijodi yangicha nazarda o‘rganila boshlagan edi. Bugungi kunda ham XX asr o‘zbek adabiyoti tarixining kemtik o‘rinlarini to‘ldirish, tor, cheklangan “ko‘z qarash”lardan voz kechib, yangicha mezonlarda ish olib borish keng tus olmoqda. O‘tgan asr boshlaridagi shiddatli davr farzandlari bo‘lgan adabiyotimiz namoyandalari hayoti va ijodiy faoliyati to‘g‘risida bugungi kungacha bir qancha ilmiy tadqiqotlar e’lon qilingani buning yorqin dalilidir.

Shubhasiz, o‘tgan asrning 20-yillari o‘zbek adabiyoti haqida to‘la tasavvur hosil qilish uchun bir nechtagina yirik adiblar ijodini o‘rganish kifoya qilmaydi. Buning uchun avvalo o‘sha davr adabiy-ijtimoiy muhitini, ijodkorlarga ilhom bag‘ishlagan etakchi g‘oyalarni, ushbu davr hayotida sezilarli iz qoldirgan barcha adiblar ijodini o‘rganmoq lozim. Shu ma’noda jadid adabiyotining yirik namoyandalaridan biri, shoir, dramaturg va san’atshunos olim G‘ulom Zafariyning hayot va ijod yo‘li ham o‘rganilishga loyiqdir. 20-yillar adabiyotini, xususan, dramaturgiyasini G‘ulom Zafariy ijodisiz tasavvur etish qiyin. Adabiyotimizning turli janrlarida ijod qilgan bu adibning adabiy va ilmiy merosi bugungi kungacha yetarli baholanmagan. Fitrat va Cho‘lpon boshchiligidagi qaynoq adabiy muhitning faol namoyandalaridan bo‘lgan G‘ulom Zafariy o‘z ijodi bilan o‘tgan asrning 10–20-yillarida xalqimizning ma’naviy-ijtimoiy hayotida sezilarli iz qoldirgan siymolardan biridir.

2. Zafariy. G'. Kuylik tomoshalar. – Toshkent: O'zdavnashr, 1926. – 19 b.
3. Zafariy. G'. Tatimboy ota. – Samarqand. O'zdavnashr. 1926. – 16 b.
4. Zafariy. G'. "Halima" O'zbekiston Madaniyat ishlari vazirligi huzuridagi San'atshunoslik instituti hujjatgohi. T (p) 3-37, 90 raqamli ish.
5. Zafariy. G'. Erk bolalari. San'atshunoslik instituti hujjatgohi. 83-raqamli ish.
6. Zafariy. G'. Tuyg'unoy. San'atshunoslik instituti hujjagog'i, 251- raqamli ish.
7. Zafariy. G'. Mozorlikda. San'atshunoslik instituti hujjatgohi, 251- raqamli ish.
8. Zafariy. G'. Gunafsha. San'atshunoslik instituti hujjatgohi, 251- raqamli ish.
9. Zafariy. G'. Ey ilm / / Oyna. 1914. – 955 b.
10. Zafariy. G'. Jaholatdamiz / / Sadoyi Farg'ona. 1914. №99.
11. Zafariy. G'. Quvvatimiz askardir / / Ishchilar dunyosi, 1918, №2. – B. 28.
12. Zafariy. G'. Ishchilar xitob / / Ishchilar dunyosi, 1918. №2. – B 29.
13. Zafariy. G'. Milliy muhorabadin bir lavha / / Ishchilar dunyosi, 1918. №2 – B. 73.
14. Zafariy. G'. G'oyamiz / / Ishchilar dunyosi. 1918. №3. – B. 401.
15. Zafariy. G'. She'r// Ishchilar dunyosi, 1918, №5, - B. 751
16. Zafariy. G'. Da'vat / / Ishchilar dunyosi, 1918. №6. – B. 98.
17. Zafariy. G'. Sharq kuylari va cholg'ulari / / Inqilob. 1922. №4. – B. 28.
18. Zafariy. G'.Gulyor / / Uchqun, 1923, №2, - B. 18-21.
19. Zafariy. G'.Vannaycha / / Inqilob, 1924, №9-10, - B. 7-11.
20. Zafariy. G'.Cho'pon Temir / / Inqilob, 1924, №13, - B. 28-35.
21. Zafariy. G'. Yoshlar endi berilmas / / Maorif va o'qituvchi, 1926, №5. – B. 15.
22. Zafariy. G'. Musiqa muammosi / / Qizil O'zbekiston, 1930, 21 mart.
23. Zafariy. G'. O'zbek musiqasi to'g'risida. / / Alanga. 1930. №1.

MUNDARIJA

Kirish 3
G'ulom Zafariyning hayot yo'li va adabiy muhiti 6
G'ulom Zafariyning lirik va liro-epik asarlari 34
G'ulom Zafariy dramatik asarlari 51
G'ulom Zafariy – folklorshunos 78
Xulosa 103
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati 106

O'quv-ilmiy nashr

OLIM USMONOV

O'ZBEK ADABIYOTI TARIXI

(G'ULOM ZAFARIYNING HAYOT VA IJOD YO'LI)

Muharrir:
Dilnoza Rustamova

Texnik muharrir:
Fayzulla Azizov

Dizayner:
Vasiliy Bursev

"Muharrir nashriyoti"
Litsenziya: AI № 309. 2017-yil 22-iyun.

Terishga 2021-yil 09-avgustda berildi.
Bosishga 2021-yil 16-avgustda ruxsat etildi.
Bichimi: 84x108 1/32. «PT Serif» garniturasida
ofset bosma usulida ofset qog'ozida bosildi.
3,5 shart. b.t. 5,71 hisob nashr. tab.
Adadi 300 nusxa. 116-son buyurtma.

"Muharrir nashriyoti" matbaa bo'limida chop etildi.
100185, Toshkent shahri, Chilonzor tumani, 20^-mavzei.
So'galli ota ko'chasi, 5-uy. E-mail: muharrir@list.ru